

Pesachim Sources 6

בית הבחירה למאירי מסכת פסחים דף נט עמוד א

ואף על פי שביארנו שאין לך דבר שמתעכב אחר תמיד של בין הערבים אלא פסח וקטורת ונרות מ"מ מחוסר כפורים ששכח ולא הביא כפרתו קודם התמיד מביאה אחר התמיד וטובל מדברי סופרים ואוכל פסחו לערב שאין באיסור הקרבה אחר התמיד אלא לאו הבא מכלל עשה שנאמר בעולת תמיד של שחר והקטיר עליה חלבי השלמים ודרשו בו עליה השלם כל הקרבנות ולא על חברתה ולא הבא מכלל עשה ואין איסור עשה של השלמה דוחה עשה של פסח שיש במניעתו כרת אבל מחוסר כפורים בשאר ימות השנה שהוצרך לאכול קדשים ביומו כגון שהביא שלמי נדבה קודם התמיד וצריך לאכול בשר הזבח ושכח ולא הביא כפרתו קודם התמיד אינו מביא אחר התמיד שאע"פ שאכילת הקדשים מצות עשה כדכתיב ואכלו אותם אשר כפר בהם מ"מ אין עשה של אכילת קדש שהוא בשב ואל תעשה דוחה עשה של השלמה שהוא בקום עשה ומ"מ יראה לי שאם היה ביום שני לשלמיו שאין לו עוד זמן אלא היום מותר שלא להביא לבית הפסול:

ומ"מ דוקא במצורע שחטאתו בהמה אבל מחוסרי כפרה שחטאתן חטאת העוף וכבר ידעת בחטאת העוף שהיא נאכלת לכהנים ואין למזבח בה אלא דמה אין זריקת הדם בכלל הדברים שאין נעשין לאחר התמיד ומביא חטאתו ואוכל וממתין העולה עד למחר שאין הקרבת עולה ואשם מעכבין באכילת קדשים אלא החטאת ושמה תאמר אף במצורע יזרוק דם חטאתו שהרי זריקת דמו אין בה איסור עשה של השלמה ומכשרתו לאכול בקדשים ויעלה אימוריו למזבח וילינו שם עד למחר שהרי אין לינה פוסלת בראש המזבח ומקטירן למחר אחר שלא ירדו וא"ת שמא יטעו כהנים ויחשבו שהם מאימורים שהיו ראויים להקטירן היום כגון שנזרק דמן קודם התמיד ונשאר שם ומקטירין אותם בלילה וכשרואים אימורים אלו יטעו ויקטירום הרי אמרו הכהנים זריזין הם מ"מ זריקת הדם במקום הראוי להקטרת אימורין אינה מכשרת לקדשים שאין זוכין בחזה ושוק של קדשים קלים ולא בבשר חטאות אלא משהוקטרו האימורין ואף על פי שאין לוקין באכילה אא"כ אכל קודם זריקת הדם ומ"מ אינו זוכה באכילה עד לאחר הקטר אימורין ומן הסתם אינו אוכל עד שזכה וכל שאין הכהנים אוכלין אין בעלים מתכפרין ואף על פי שאם נטמאו אימורין או שאבדו כהנים זוכין בזריקת הדם אין מדמין את זו לנטמאו או אבדו ושלא כדברי האומר דכיון דלא אפשר לאקטוריהו השתא משום עשה דהשלמה הרי הם כנטמאו או אבדו:

העמק דבר במדבר (פרשת נשא) פרק ו פסוק כ

(כ) על חזה התנופה וגו'. פירש רש"י בשם הספרי מלבד חזה ושוק הראויים לו מכל שלמים כו'. ובאמת עיקר הא דכתיב אצל תנופת הזרוע על חזה התנופה בלי זה ניחא, שבא ללמד שאינו תנופה בפני עצמה, אלא ביחד עם חזה התנופה. ומזה למדנו שעדיין לא נקטרו האימורין, שהרי תנופת חזה ושוק יחד עם החלבים. ומכאן למדנו פירוש יעשה זבח שלמים וגו' במקרא י"ז שאינו אלא שחיטה וזריקה כמש"כ שם. והא דספרי שהביא רש"י אינו אלא על הא דאסמכין האי על חזה התנופה להא דכתיב קודש הוא לכהן, דמשמע דבא כן הכתוב ללמד דחזה התנופה ושוק התרומה המה לכהן גם כן כמו הזרוע, על זה הוא שבא הספרי לומר לפי שיצא לידון בדבר החדש. ואין לומר דמשום הכי כתיב לכהן על חזה התנופה, ללמדנו גם כן שאין הכהן זוכה באכילת הזרוע כי אם לאחר הקטרת האימורין, כמו חזה ושוק שאין הכהן זוכה באכילתן עד אחר הקטרת האימורין כדאיתא בפסחים דף נ"ט ב', דבאמת אינו כן אלא כמו דהבעלים יכולין לאכול השלמים גם לפני הקטרת האימורין הכי נמי כהן אוכל הזרוע עמו. [ולא כמש"כ התוס' ביצה דף כ' ב' ד"ה מ"ב, דהוא הדין כל בשר שלמים אינו נאכל עד אחר הקטרה, ובספרי פרשת קרח תניא רנ"א מנין שאם זכה בבשר קודם זריקת דמים ובחזה ושוק קודם הקטר חלבים שהכהנים נושאים העון תלמוד לומר תשאו את עון כהונתכם, הרי בבעלים אין איסור אלא קודם זריקה]. והכי משמע לשון הרמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ט' הי"א ואין הכהנים זוכין בחזה ושוק כו' ולא הזכיר הזרוע והלחם דמיירי בהו שם, והכי נראה עוד מתוספתא מנחות פרק ז' אלא שהיא משובשת בדפוס ואכ"מ לבארה:

רש"י מסכת קידושין דף נב עמוד ב

כי קא זכו - בין כהנים בחזה ושוק בין בעלים בבשר.

רש"י מסכת קידושין דף נב עמוד ב

משלחן גבוה - הקרבת אימורים וזריקת הדם מתיר הבשר

רש"י מסכת סוכה דף ט עמוד א

על החגיגה - שלמי חגיגה שם שמים חל עליהם לאוסרן עד לאחר הקטרת אימורין, דזכו בהו בתר הכי משלחן גבוה, כעבד הנוטל פרס.

תוספות מסכת ביצה דף כ עמוד ב

מאי בינייהו כגון שנטמא - וא"ת נימא דאיכא בינייהו כגון שנטמאו אימורים או שנאבדו דלרבא זריק הואיל ואיכא בשר ולרבה בר רב הונא לא זריק כיון שנטמאו האימורין ות"י הר"ר שמשון מקוצ"י דרבה בר רב הונא מודה להא דרבא דזורק את הדם על מנת להתיר באכילה דהוי צורך אוכל נפש ושמחת יום טוב אבל הוא מוסיף עליה דקאמר אפילו נטמא בשר זורק את הדם ע"מ להקטיר אימורין לערב אבל קשה היאך יהא הבשר מותר באכילה הא אמר התם אימורין כל כמה דלא מקטרי בשר לא מתאכיל דהא דהקטרת אימורין לא מעכבא ה"מ היכא דליתנהו שנטמאו או נאבדו אבל היכא דאיתנהו מעכבי ויש מתרצים דהכא מיירי שנטמאו או נאבדו ולא נהירא דאם כן לימא דאיכא בינייהו דהכל קיים דלרבא לא זרק ולרבה זריק ועוד דבסמוך משמע אף על גב דאיתנהו דקאמר כבשי עצרת וכו' הדם יזרק והבשר יאכל ואם היתה שבת לא יזרוק ואם זרק הורצה ע"מ להקטיר וכו' אלמא דמיירי דאיתנהו ואעפ"כ בי"ט הדם יזרק והבשר יאכל וי"ל דהכא הואיל ואין יכול להקטיר האימורין מבעוד יום הוי כאילו נאבדו או נטמאו.

רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ט הלכה יא

ואחר שמניפן מולח האימורין ומקטירן על גבי המזבח, אבל החזה והשוק נאכל לכהנים שנאמר כי את חזה התנופה ואת שוק התרומה, ושאר השלמים נאכלים לבעלים, ואין הכהנים זוכין בחזה ושוק אלא לאחר הקטר האימורין.

משנה למלך הלכות מעשה הקרבנות פרק יא הלכה ד

[ד] כל האוכל כזית מבשר הקדשים כו'. לא כתב רבינו דין שיירי המנחות אם אכל קודם קמיצה אם לוקה. ובסעיף שאחר זה בדין האוכל חוץ למקומו כתב או שיירי מנחות משמע שאין מלקות במנחות באוכל קודם קמיצה ומ"מ איסורא איכא אפילו קודם הקטרה וכמ"ש רבינו בפ"ג מהלכות אלו ומאימתי יותרו השייריים באכילה משיצית האור ברוב הקומץ וכן גבי קרבנות אף על גב דאוכל קודם זריקה אינו לוקה מ"מ איסורא איכא לאכלם קודם הקטרה וכדאמרין בפרק תמיד נשחט (דף נ"ט) יכול יהיו הכהנים רשאים בחזה ושוק קודם הקטרת אימורין ת"ל כו'. ונראה דה"ה בחטאות ואשמות וכן הבעלים אינם אוכלין בשר השלמים קודם הקטרה וכמ"ש רבנו בפ"ח מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ז' והאימורין מתירים את הבשר לאדם. ומ"מ לא דמו הקטרת אימורין להקטרת הקומץ דבאימורין אף שאסור לאכול קודם הקטרה אם נאבדו האימורין הותר הבשר אבל במנחות אם נאבד הקומץ נאסר באכילה משום דהקטרת הקומץ עומד במקום זריקת דם ולפיכך אם חשב בהקטרת הקומץ מחשבת פגול נתפגל וכמ"ש רבינו בפ"ג מהל' פסולי המוקדשין הלכה ו' ואילו גבי קרבן אין מחשבת פוסלת לאחר זריקה וכמבואר שם. וכן נמי נפקא מינה להא דק"ל דאין חייבין משום פגול עד שיקרבו כל מתיריו דקרבו כיון שנזרק הדם הוקבע לפיגול אבל במנחות לא הוקבעו לפיגול עד לאחר הקטרת הקומץ. ואף על גב דגבי קרבן נמי אסור לאכול קודם הקטרה מ"מ כיון שאם אבדו האימורין הותר הבשר משעת זריקת הדם קרינן ביה הוקבע לפיגול. ונראה דמשיצית האור ברוב האימורים הותר הבשר באכילה דומיא דשיירי מנחות וכן נראה מדברי התוס' בפרק הקומץ רבה (דף כ"ו) ד"ה קומץ דמדמינן להו להדדי יע"ש. שוב ראיתי לרבינו שכתב בספ"ד מה' מחוסרי כפרה שהאוכל מלוג השמן קודם שיתן מתן שבע ומתן בהונות לוקה כאוכל קדשים קודם זריקה וכ"כ התוס'.

רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יח הלכה ז

אין חייבין כרת אלא על אכילת דברים שהותרו בין לאדם בין למזבח, אבל אם אכל מן המתיר עצמו אינו חייב כרת אלא לוקה כאוכל פסולי המוקדשין שאין בהם פגול, כיצד מנחה שנתפגלה, האוכל כזית משיריה במזיד חייב כרת, אבל אם אכל מן הקומץ שלה או מן הלבונה אינו חייב כרת, לפי שהן הן המתירים את השירים לאדם, וכן זבח שנתפגל, האוכל כזית מבשרו או מאימוריו או מבשר העולה חייב כרת, אבל אם אכל כזית מן הדם אינו חייב עליו משום פגול שהדם מתיר את האימורין ליקרב למזבח, והאימורין מתירין את הבשר לאדם, ודם העולה מתיר בשרה למזבח, ודם חטאת העוף מתיר בשרה לכהנים, ודם עולת העוף מתיר בשרה למזבח, ודם חטאות הנשרפות מתיר אימוריהם למזבח, לפיכך חייבין על אימוריהן משום פגול, הקומץ והלבונה מתירין השירים לכהנים, שני כבשי עצרת מתירין שתי הלחם לכהנים, וכן שני בזיכי לבונה מתירין לחם הפנים לכהנים, אבל דברים שאין להם מתירין כגון בשר חטאות הנשרפות ומנחות הנשרפות אינן מתפגלין לעולם.

משנה למלך הלכות פסולי המוקדשין פרק יח הלכה ז

[ז] אין חייבין כרת כו'. דע שרש"י ז"ל בפרק הקומץ זוטא (דף י"ד) הקשה דלמה לן טעמא בקומץ משום דאיהו מתיר ואין לו מתירין תיפוק ליה משום דאי אכיל מיניה פקע פגוליה שהרי לא קרב המתיר ותיריך כגון שהוצת האור ברובו דחשיב כמאן דקרב כו' ע"כ. והתוס' שם ובפ"ג דכריתות (דף י"ד) ובפ"ב בית שמאי (דף מ"ב) עלה דמתני' דואלו דברים הביאו קושית רש"י הלזו ודחו תירוצו משום דאי הוצת האור ברובו פקע פגולו, וכבר כתבנו במקום אחר בדין זה (א"ה לעיל פ"ג יע"ש) וכתבו בשם ר"ת דטעמא דקומץ לאו משום דהוא מתיר אלא משום דלא שייך ביה הרצאה דאי אכלו ולא העלהו א"כ לא קרבו מתיריו והא דקאמר בגמ' ומוציא אני את הקומץ בהדי הנהו דאין להם מתירין כדי נסבה. וא"כ בין לרש"י בין לר"ת האוכל מן הקומץ קודם הקטרה אין בו פיגול משום דליכא הרצאה וא"כ אין בקומץ קודם הקטרה לא משום טמא ולא משום נותר דהא לא אשתני פגול מנותר וטמא אלא בדבר שאין לו מתירין או שהוא המתיר עצמו דמשום פגול ליכא ומשום טמא ונותר חייב אבל להרצאה שוים הם דכל שלא קרבו מתיריו שוים הם דליכא לא משום פיגול ולא משום נותר ולא משום טמא וכדאיתא בפ' ב"ש (דף מ"ה) ובסוף פ"ב דמעילה (דף י'). וקצת היה נראה לדקדק בדברי רש"י ור"ת מההיא דתנן בפ' חטאת העוף (דף ט') המנחות כו' קרב הקומץ חייבין עליו משום פגול נותר וטמא משמע דקודם הקרבה אין חייבים עליו וע"כ טעמא דמלתא הוא משום דליכא הרצאה דאי משום דאיהו גופיה מתיר הא משום טמא ונותר חייבין אף על המתירין. ודע שאף לר"ת מנחות הנשרפות טעמא דליכא בהו פגול הוא משום דאין להם מתירין ומש"ה חייבין עליהם משום נותר וטמא דדוקא בקומץ שבא להתיר השירים אמרי' דטעמא דקומץ הוא משום דליכא הרצאה אבל בדברים שאין להם מתירים ואינם באים להתיר שום דבר לא שייך בהו טעמא דהרצאה דאלת"ה תיקשי לר"ת מתני' דפ' חטאת העוף דקתני הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים משהוקדשו כו' חייבין עליו משום נותר ומשום טמא ופגול אין בה ואי אמרת דמנחות הנשרפות נמי שייך בהו הרצאה האי וחיבין עליו משום נותר ומשום טמא אהיכא קאי אלא ודאי כדכתיבנא. ודעת רבינו נראה שאינו לא כרש"י ולא כר"ת שהרי כתב בפירוש דטעמא דקומץ הוא משום דהוא המתיר את השירים וליכא למימר דלישנא דגמרא נקט ולעולם דאית ליה כר"ת דאיכא טעמא אחרינא בקומץ דהיינו משום דליכא הרצאה שהרי כתב בס"פ זה הל' י"ז וכן המתירין עצמן אף על פי שאין חייבין עליהם משום פגול חייבים עליהם משום נותר וטמא ע"כ. והמתירין הם הקומץ והלבונה, ולומר דס"ל כרש"י והא דקאמר דבמתירין חייבין משום נותר וטמא מיירי לאחר שמשלה האור ברובו וכן הא דמיעט הקומץ משום דהוי מתיר מיירי בכי האי גוונא הא לאו הכי מימעיט משום טעמא דהרצאה, הא ליתא דמלבד שהוא דוחק גדול לומר דרבינו ס"ל כרש"י וסתם דבריו ולא פירש מלבד זה א"א לומר כן שהרי התוס' בפ' ב"ש ובפ"ג דכריתות הוכרחו לומר דלרש"י ההיא דרב אחאי דהאי קומץ פגול דפלגיה מחית אארעא ופלגיה אסקיה למערכה ומשלה בו האור אסיקנא ליה לכתחלה דמיירי בשכבר עלה הכל קודם אבל אם לא עלה לא יעלה וכבר כתבנו במקום אחר (א"ה תמצאנו לעיל פ"ג הל' ט') דלרבינו אפי' אם לא עלה יעלה וא"כ בהכרח הוא דלא ס"ל כרש"י וא"כ הדרא קושיין לדוכתיה דלמה חייב על המתירין משום נותר וטמא הא ליכא הרצאה. ולומר דס"ל דדוקא גבי קרבן שייך הרצאה משום דאם אכל קודם זריקה לוקה משום לא תוכל לאכול אכל במנחות דליכא לאו לאוכל קודם הקטרה וכמ"ש במקום אחר מדלא כתב רבינו בפ' י"א מהל' מעשה הקרבנות גבי האוכל קודם זריקה דין האוכל מנחה קודם הקטרה וכמ"ש גבי האוכל חוץ למקומו או שירי המנחות לא שייך ביה הרצאה ואף על גב דאסור לאכול מן המנחות קודם שיצית האור ברובו וכמ"ש בפ"ב מה' מעה"ק מ"מ כיון דליכא לאו לא מחסרו הרצאה. תדע דהא אכילת בשר קודם הקטרת אימורין איכא איסורא וכדאיתא בפ' תמיד נשחט (דף נ"ט) ואפ"ה לא חשיב מחוסר הרצאה קודם הקטרת אימורין אלא משנזרק הדם הוקבע הפגול משום דליכא לאו באוכל קודם הקטרת אימורין ה"נ גבי מנחה לא הוי מחוסר הרצאה כיון דליכא לאו באוכל קודם הקטרת הקומץ. הא ליתא חדא דאעיקרא דדינא הא מילתא דאוכל מן המנחה קודם הקטרת הקומץ אי עבר בלאו דלא תוכל לאכול כמו האוכל קודם זריקה צריכה רבה דאפשר דלוקה ומאי דכתב רבינו גבי האוכל חוץ למקומו או שירי מנחות קאי נמי לדינא שכתב קודם. ובמקום אחר נאריך בזה בעז"ה (א"ה תמצאנו בפ"ט מה' מעשה הקרבנות יע"ש) ועוד אפי' תימא דליכא לאו מ"מ לא דמי הקטרת הקומץ להקטרת אימורין משום דאימורין אם נאבדו או נטמאו הזבח כשר והותר הבשר באכילה ומשום הכי לא שייך בו הרצאה אבל קומץ שאם נאבד או נטמא נפסלו השירים פשיטא דשייך בהו הרצאה וזה הטעם כתבוהו התוס' במקומות רבים ממסכת זבחים, ומשום האי טעמא לא חשיבי אימורים מתיר כמו הקומץ משום דדוקא קומץ דאי ליכא קומץ נפסלו השירים חשיב מתיר אבל אימורים אף שאסור לאכול קודם הקטרת כיון שאם נאבדו שרי בשר באכילה לא חשיבי מתיר וכמ"ש התוס' בפרק ב"ש (דף מ"ג) ד"ה והלבונה ועוד דאי לא תימא הכי תיקשי מתני' דפרק חטאת העוף דקתני קרב הקומץ חייבין עליו משום פגול נותר וטמא הרי דקודם הקרבה אין חייבין עליו דומיא דמאי דקתני התם נזרק הדם חייבין עליו משום פגול נותר וטמא. אשר ע"כ נ"ל דרבינו ס"ל כתירוצא בתרא שכתבו התוס' בפ' ב"ש דהיינו טעמא דקומץ וכולהו דאי הוו בני חיובא היה דינם משיקדש בכלי וקידוש כלי היינו הרצאה ידיה כיון דאינהו גופייהו מתירין אחר וכדאמרי' גבי טומאה יש לו מתירין משיקרבו מתיריו אין לו מתירין משיקדש בכלי ע"כ, וכונתם מבוארת דדוקא בדברים שיש להם מתירים ההרצאה שלהם היא שיקרבו מתיריהם אבל המתיר עצמו שאין לו מתירין אין לומר שההרצאה שלו תהיה בהקרבת עצמו שהרי ההקרבה היא להתיר אחרים והרצאת המתיר הוא

משיקדש בכלי. ובזה אתו דברי רבינו כפשטם דממעט הקומץ מפגול משום דהוי מתיר וחיבו משום נותר וטמא שהרי נעשית הרצאתו משקדש בכלי. ומיהו האוכל מן המנחה או מן השירים קודם הקטרת הקומץ לית בהו לא משום נותר ולא משום טמא שהרי לגבי שירים ההרצאה היא הקטרת הקומץ והיינו מתני' דחטאת העוף דקתני קרב הקומץ חייבין עליו משום פגול נותר וטמא הא קודם הקרבה אין בו לא משום פגול ולא משום נותר ולא משום טמא והיינו דוקא בשירים אבל בקומץ עצמו אפי' קודם הקרבתו אף דליכא ביה משום פגול משום נותר וטמא איכא. ובזה נדחה מ"ש לעיל לדקדק ממשנה זו סברת רש"י ור"ת דלא קאי חייבין אלא אשיירי מנחות אבל הקומץ אף קודם הקטרה חייבין עליו משום נותר וטמא אבל לא משום פגול:

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת זבחים פרק ד משנה ג

[ג] כבר ידעת שלא למדנו את הפגול אלא מן השלמים והוא אמרו ואם האכל יאכל וכו', ואמרו מה שלמים מיוחדין שיש להן מתירין בין לאדם בין למזבח וחיבין עליו משום פגול אף כל שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח חייבין עליו משום פגול. וענין לשון זה שהדבר שאינו ראוי להיאכל לפי הדין או להקרב אלא אם קדמה לכך פעולה אחרת, ואחר השלמת אותה הפעולה כתקנה יהיה אותו הדבר ראוי לאכילה או להקרבה, כגון הדבר הנאכל מן השלמים שאינו מותר לאכלו כי אם לאחר הקטרת אמורין, או כגון האמורין שגם הן אינן ראויין להקרבה אלא אחר זריקת הדם, שנעשה הדם מתיר אמורין למזבח, והאמורין מתירין בשר לאדם, הרי אם קלקל המחשבה בחוץ לזמנו כמו שקדם יהיה אותו דבר שהיה דינו שייאכל או שיוקטר פגול ויתחייב האוכל ממנו כרת, אבל הדבר שאין לו דבר המתירו אלא הוא עצמו מתיר זולתו ואין לו מתיר אין האוכל ממנו חייב כרת ואף על פי שקלקל המחשבה ופגל, וזה הוא ענין אין חייבין עליהן משום פגול.

תוספות מסכת זבחים דף מג עמוד א

והלבונה - ואם תאמר והרי לבונה הקומץ מתירה ואף על פי שיכול להקטירה קודם הקומץ כדאמר בהקומץ זוטא (מנחות טז:) מכל מקום קודם הקמיצה ודאי נראה דאין להקטירה ויש לומר דמכל מקום לא הויא לבונה דומיא דשלמים דלבונה היא גופה מתיר שמתרת שירים לאכילה ועיקר פיגול ילפינן משלמים ואף על גב דשייך פיגול באימורים וכמה דלא מיקטרי אימורים כהנים לא מצי אכלי מכל מקום לא חשיבי מתיר כיון דאם נטמאו או אבדו שרי בשר באכילה ועוד יש לומר דלבונה אין לה מתיר בעבודת המזבח ולא הויא דומיא דשלמים שעבודת המזבח מתירן כגון זריקת הדם

צל"ח מסכת ביצה דף כ עמוד ב

ונחזור למה שיעדנו בתחלת דברי התוספות שהקשו האיך יהיה הבשר מותר באכילה קודם הקטרת האימורין צריך אני להאריך בדבר זה. וז"ל הברייתא בפסחים דף נ"ט ע"ב, יכול יהיו הכהנים רשאים בחזה ושוק קודם הקטרת אימורין ת"ל והקטיר הכהן את החלב המזבחה והדר והיה החזה לאהרן ולבניו עכ"ל הברייתא שם, ואם כן ע"כ לא שמענו אלא שאין הכהנים זוכים בחלקם קודם הקטרת החלב, אבל שאין הבעלים זוכים בחלקם קודם הקטרת האימורים זה לא שמענו מן הכתוב ולא מן הברייתא. ואמנם אף שהכתוב והברייתא מיירי בחזה ושוק של קדשים קלים שאין לכהנים בזה רק החזה והשוק, מ"מ הה"ד בקדשי קדשים שכל הבשר לכהנים וגם כן אינם זוכים קודם הקטרת האימורין, שהרי שם בפסחים על דברי רב פפא דמיירי בחטאת בהמה שמעלה ומלינה בראש המזבח, מקשה מהך ברייתא דכיון דגילתה התורה שאין הכהנים זוכים בחלקם עד הקטרת אימורין א"כ הרי גם קדשי קדשים חלקם של כהנים הוא, אבל הבעלים בבשר קדשים קלים אין ללמוד מחלק הכהנים, ולכן מה דפשיטא להו להתוספות בשמעתין שאין הבעלים רשאים לאכול קודם הקטרת אימורין קמספקא לי טובא. ומה שהביאני להסתפק בזה הוא ממה דמשני שם בפסחים כיון דלא אפשר עשאו כמי שנטמאו דתניא יכול נטמאו האימורין או שאבדו וכו', הוצרך ללמוד זה מברייתא דהיכי שנטמאו מותר הבשר, וקשה הרי זה מפורש במשנה בפרק כיצד צולין דף ע"ט ע"ב נטמא בשר וחלב קיים אינו זורק את הדם נטמא החלב והבשר קיים זורק את הדם, הרי שהבשר חזי לאכילה אף שנטמא החלב, אלא ודאי דפסח שנאכל לבעליו ולא לכהנים הם רשאים לאכול קודם הקטרת החלב אפילו לא נטמא החלב, ולכך הוצרך לברייתא שהכהנים רשאים לאכול היכי שנטמאו האימורין.

והנה אחר שעלה ספק זה על דעתי בינותי בספרים וחפשתי לדעת מה דעתו של רבינו הגדול הרמב"ם בזה ולא מצאתי מפורש בדבריו, וראיתי להרב המשנה למלך בפ"א מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ד' בהביאו שם האי דיכול יהיו הכהנים זוכים בחזה ושוק, כתב ונראה דה"ד בחטאת ואשמות וכן הבעלים אינם אוכלים בשר השלמים קודם הקטרה כמ"ש רבינו בפ' שמנה עשר מפסולי המקדשין דין ז' והאימורין מתירין את הבשר לאדם עכ"ל המ"ל, ודבריו אצלי דברי תימה דמ"ש ונראה דהוא הדין בחטאות ואשמות לא היה לו לומר בלשון ונראה שהרי הוא מפורש בסוגיא זה דמקשה על ר"פ דאמר מעלה ומלינה וכו' וכו"ל. ובבשר שלמים שהביא ראייה מדברי הרמב"ם בפ' י"ח מפסולי המוקדשין אין שום

רמז ראייה שהרמב"ם שם כתב שהאימורין הם מתירים שהרי מתירים הבשר, ואמנם אין שם ראייה שמתירים בשר שלמים לבעלים רק מתירים בשר קדשי קדשים כל הבשר לכהנים ובקדשים קלים מתירים בשר וחזה ושוק לכהנים. ואמנם יש לי הוכחה אחרת מדברי הרמב"ם שאין חילוק בין חלק הכהנים ובין מה שנאכל לבעלים, שהנה לא מצאתי בדבריו שהביא דין בנטמאו האימורין או שאבדו שהכהנים רשאים בחזה ושוק, וצריך לומר שסמך עצמו על מה שכתב בפ"ד מקרבן פסח הלכה ב' נטמאו האימורים והבשר קיים זורק את הדם והבשר נאכל לערב יעו"ש, וא"כ הרי מבואר שהבשר נאכל אף על פי שנטמאו האימורין, ולכך לא הוצרך שוב לכתוב דין נטמאו האימורין שהכהנים רשאים בחזה ושוק דהיינו הך. ומעתה מוכח דס"ל שאין חילוק בין אכילת כהנים ובין אכילת הבעלים כלל, והא דלא הביא בגמרא ראייה דנטמאו ממשנה דנטמא החלב, היינו משום דבמשנה אינו מפורש שהבשר מותר באכילה אף שמוכח ממילא דהרי פסח עיקרו לאכילה, מ"מ ניחא ליה להביא מברייתא שמפורש בפירוש שזוכים בחזה ושוק, אבל הרמב"ם שכתב בהל' פסח בפירוש שזורק הדם והבשר נאכל לא הוצרך שוב להעתיק הברייתא הנ"ל בחבורו, והיה מקום לומר שרמב"ם סמך עצמו על מה שכתב בפט"ו מפסולי המוקדשין הלכה י"ט שני כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן או ששחטן בין לפני זמן וכו' הדם יזרק והבשר יאכל ע"ש, דשם מייירי בקדשי קדשים. ואמנם אין משם ראייה שיאכל לפני הקטרת האימורין דאיכא לפרש הבשר יאכל בערב לאחר הקטרת האימורין ועיקר הרבותא שאע"פ שלא עלו לשם חובה אפ"ה מותרים באכילה, וכן מורה לשון הרמב"ם שם שכתב הדם יזרק והבשר יאכל אף על פי שלא עלו לצבור לשם חובה ע"ש, ותדע שכן הוא שהרי לפני זמן ולאחר זמן שאינו יום טוב ודאי הבשר אינו נאכל כי אם לאחר הקטרת האימורין שהרי בחול אפשר להקטיר האימורין.

והנה מ"ש שבמשנה אין מפורש שהבשר מותר באכילה, הוא דוחק שכיון שמפורש במשנה חילוק בין נטמא בשר לנטמא חלב וגם מפורש שם חילוק בין פסח לזבחים ממילא מפורש שהבשר נאכל, והדרא קושיא לדוכתא למה מביא מברייתא ולא ממשנה. וראיתי במהרש"א בפסחים [נט ב] מ"ש בתוס' ד"ה עשאום וכו' שכוונת התוס' מתחילה הוא דלמ"ד הציץ מרצה מקריב האימורין ואוכל הבשר ובתירוץ התוס' חידשו שמדרבנן לא מרצה, א"כ לא היה יכול להביא מהמשנה דנטמא חלב והבשר קיים דאולי האמת הוא שמקריב החלב אף על פי שהוא טמא, ולכן הביא הברייתא דגם בנאבדו הכהנים אוכלים, וכן מדקאמר יכול נטמאו וכו' ש"מ שאינן נקריבים, אבל הרמב"ם שמפורש בדבריו בפ"א מפסולי המוקדשין הלכה ל"ד אימורין או איברי עולה שנטמא והקטירן הציץ מרצה ע"ש, א"כ מפורש דוקא דיעבד אבל לכתחלה אינו מקטיר, א"כ שפיר מוכח ממה שכתב בפ"ד מק"פ שאם נטמא החלב אוכל הבשר שהיכי שאי אפשר להקטיר אוכל הבשר, לכך לא הוצרך להביא שוב דין נטמאו או נאבדו לענין חזה ושוק.

ואמנם דברי מהרש"א הנ"ל אחר נשיקת עפרו לא יצא ידי חובת העיון, שאם היה כוונת התוס' מתחילה שמותר להקטיר האימורין ולבסוף הוא שחידש שאסור מדרבנן, לא שייך מה שסיימו צריך לומר הואיל ומדרבנן הלא היו סבורים שאפילו מדרבנן ליכא עיכוב להקריבם, ואם עתה דחו סברא זו היה להם לסיים וצ"ל דמדרבנן לא מרצה. אבל פשוט הוא שכך הוא כוונת התוס' שהוקשה להם על גוף הדין למה יהיה מותר לאכול הבשר כשנטמאו האימורין הלא מדאורייתא רשאי להקטיר שהציץ מרצה וא"כ אסור לאכול הבשר, וע"ז שפיר סיימו הואיל ומדרבנן לא מרצה הוי כאלו אבדו ומותר לאכול הבשר.

ואמנם אף על פי שדחיתי דברי מהרש"א היינו שאין כוונת התוס' כן, אבל מ"מ ניחא מה שלא הביא הגמרא מהמשנה דנטמא החלב דעכ"פ איכא למדחי שרשאי להקריב החלב אפילו לכתחלה וכמ"ש. ואמנם לפי דברינו קשה על הרמב"ם למה השמיט דין זה דנטמאו האימורין שמותר לאכול הבשר, ואף שהביא בהלכות פסח שאם נטמא החלב אוכל הפסח אין מזה ראייה כלל לשאר קדשים, דשאר קדשים כיון שמדאורייתא רשאי להקטיר אף שאסור מדרבנן אין הבשר מותר וכסברתי לעיל, אבל פסח אין זמן אכילתו עד הערב וכבר הוא י"ט ושוב אסור מן התורה להקטיר משום עולת חול בי"ט וכיון שאסור להקטיר מן התורה לכך הותר הבשר, ושפיר שמענו מזה בנאבדו האימורין בשאר קדשים אבל נטמאו לא שמענו, וכיון שמפורש בברייתא זו שגם בנטמא הותר הבשר קשה למה השמיטו הרמב"ם.

ולכן נלע"ד שהרמב"ם מפרש היפך מדברי התוס', והרמב"ם סבירא ליה כסברתי דהיכי שמותר מן התורה להקטיר אף שאסור מדרבנן לא הותר הבשר, וברייתא זו אתיא כמאן דאמר אין הציץ מרצה על העולין ולכך אסור מן התורה להקטיר לכן הותר הבשר, אבל לדידן דקיימא לן אם הקטיר הציץ מרצה וא"כ מה שאסור לכתחלה להקטיר היינו רק מדרבנן דבדבר תורה אין חילוק בין תחלה לדיעבד וכיון שהוא רק מדרבנן לא הותר הבשר, ואין הלכה כברייתא זו ולכן השמיטו הרמב"ם. והא דלא כתב הרמב"ם להיפך שאף אם נטמאו האימורין הבשר אסור, היינו משום שאין דרכו לכתוב מה שאין מפורש בש"ס. ולשונו של הרמב"ם בפ"ד מהלכות פסח שכתב והבשר נאכל לערב מורה על הכוונה שכתבתי, דהרי למה הוצרך לכתוב לערב והיה די באמרו והבשר נאכל ופשיטא שהיינו לערב שהרי אין זמן אכילתו רק בערב, אלא ודאי שרמז טעם היתר אכילתו הוא לפי שנאכל לערב ואז כבר אסורה הקטרה מן התורה.

ויצא לנו מזה דין חדש שאם חל ערב פסח בשבת ונטמאו האימורין לא הותר הבשר, שהרי מן התורה היה יכול להקטיר שעולת שבת ביי"ט הוא ואסור רק מפני הטומאה והרי חזי מן התורה.

רש"י מסכת יבמות דף מ עמוד א

ה"ק כו' ואכלו אותם - את הקדשים אשר כופר בהם כי היכי דתהוי כפרה שלימה.

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף צ עמוד א

תא שמע: דם שנטמא וזרקו בשוגג - הורצה, במזיד - לא הורצה; והא הכא דמדאורייתא ארצויי מרצה, דתניא: על מה הציץ מרצה? על הדם ועל הבשר ועל החלב, שנטמא בין בשוגג בין במזיד, בין באונס בין ברצון, בין ביחיד בין בצבור, ואמרי רבנן לא הורצה, וקא הדר מעייל חולין לעזרה! אמר רבי יוסי בר חנינא: מאי לא הורצה דקאמר? להתיר בשר באכילה, אבל בעלים נתכפרו בו. סוף סוף קמתעקרא אכילת בשר, וכתיב: ואכלו אתם אשר כפר בהם, מלמד, שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים! א"ל: שב ואל תעשה שאני.

רש"י מסכת יבמות דף צ עמוד א

שב ואל תעשה - לאו עקירה היא כגון אכילת בשר עשה היא ואמור רבנן שב ואל תאכל לאו עקירה בידיים הוא אלא ממילא היא מיעקרא אבל תרומה דקאמר לא עשה ולא כלום ומפקת לה לחולין עקירה ממש היא.

רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק י הלכה א

אכילת החטאת והאשם מצות עשה שנאמר ואכלו אותם אשר כופר בהם, הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים, והוא הדין לשאר הקדשים שאוכלין אותן הכהנים שאכילתן מצוה.

רמב"ם הלכות מחוסרי כפרה פרק א הלכה יב

האשה שיש עליה לידה או זיבה, מביאה מעות הקינים ונותנת בשופר ואוכלת בקדשים לערב חזקה שאין בית דין של כהנים עומדין משם עד שיכלו כל המעות שבשופר ויקריבו כנגדן קינים, כמו שביארנו בשקלים ובהלכות כלי המקדש והעובדין בו.

רמב"ם הלכות מחוסרי כפרה פרק א הלכה ה

היולדת אינה מביאה קרבנה ביום ארבעים לזכר או ביום שמונים לנקבה, אלא מערבת שמשה ומביאה קרבנה למחר שהוא יום ארבעים ואחד לזכר ויום שמונים ואחד לנקבה והוא היום שנאמר בו ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא וגו', ואם הביאה קרבנה תוך ימי מלאת לא יצאת אפילו הביאה על ולדות הראשונים בתוך ימי מלאת של וולד זה לא יצאת, עברו ימים אלו ולא הביאו כפרתן הרי אלו מקריבין כפרתן לאחר זמן, וכל זמן שלא הקריבו חטאתם אסורים לאכול בקדשים אבל העולה (והאשם) אינן מעכבין, כבר ביארנו במעשה הקרבנות שכל מחוייבי קרבן אין מקריבין על ידן אלא מדעתן, חוץ ממחוסרי כפרה שאין צריכין דעת בעלים שהרי אדם מביא קרבן על בניו ובנותיו הקטנים אם היו מחוסרי כפרה ומאכילן בזבחים.

רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יד הלכה יז

כל חייבי עולות ושלמים ממשכנין אותם, אף על פי שאין מתכפר לו עד שירצה שנאמר לרצונו כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, אבל חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין אותן הואיל והם מעוכבי כפרה אין חוששין להם שמא יפשעו וישהו קרבנותיהן, חוץ מחטאת נזיר הואיל ואינה מעכבתו מלשתות יין שמא יאחר אותה לפיכך ממשכנין אותו עליה.

בית הבחירה למאירי מסכת פסחים דף נט עמוד א

ומ"מ דוקא במצורע שחטאתו בהמה אבל מחוסרי כפרה שחטאתן חטאת העוף וכבר ידעת בחטאת העוף שהיא נאכלת לכהנים ואין למזבח בה אלא דמה אין זריקת הדם בכלל הדברים שאין נעשין לאחר התמיד ומביא חטאתו ואוכל וממתין העולה עד למחר שאין הקרבת עולה ואשם מעכבין באכילת קדשים אלא החטאת ושמא תאמר אף במצורע יזרוק דם חטאתו שהרי זריקת דמו אין בה איסור עשה של השלמה ומכשרתו לאכול בקדשים ויעלה אימוריו למזבח וילינו שם עד למחר שהרי אין לינה פוסלת בראש המזבח ומקטירן למחר אחר שלא ירדו וא"ת שמא יטעו כהנים ויחשבו שהם מאימורים שהיו ראויים להקטירן היום כגון שנזרק דמן קודם התמיד ונשאר שם ומקטירין אותם בלילה וכשרואים אימורים אלו יטעו ויקטירום הרי אמרו הכהנים זריזין הם מ"מ זריקת הדם במקום הראוי להקטרת אימורין אינה מכשרת לקדשים שאין זוכין בחזה ושוק של קדשים קלים ולא בבשר חטאות אלא משהוקטרו האימורין ואף על פי שאין לוקין באכילה אא"כ אכל קודם זריקת הדם ומ"מ אינו זוכה באכילה עד לאחר הקטר אימורין ומן הסתם אינו אוכל עד שזכה וכל שאין הכהנים אוכלין אין בעלים מתכפרין ואף על פי שאם נטמאו אימורין או שאבדו כהנים זוכין בזריקת הדם אין

מדמין את זו לנטמאו או אבדו ושלא כדברי האומר דכיון דלא אפשר לאקטורינוהו השתא משום עשה דהשלמה הרי הם כנטמאו או אבדו:

תוספות מסכת קידושין דף יג עמוד א

האשה שהביאה חטאתה ומתה - משנה היא במס' קנים (פ"ב משנה ה) וקתני סיפא הביאה עולתה ומתה לא יביאו יורשיה חטאתה פירוש משום דהוי חטאת שמתו בעליה ולמיתה אזלא משמע דוקא יורשיה לא יביאו חטאתה אחר עולתה אבל היא עצמה אם היתה חיה מביאה חטאתה אחר עולתה ופטורה ותימה דברישי תמיד נשחט (פסחים נט.) אמרינן דכל חטאות קודמות לעולות שבאות עמהם אפילו חטאת העוף לעולת בהמה וא"כ איך אפשר שהביאה עולתה קודם חטאתה וליכא למימר דלכתחילה קאמר דמצוה להיות החטאות קודמות לעולות אבל בדיעבד אם הקדימה העולה קריבה החטאת אחריה דהא פריך בפרק תמיד נשחט (שם) ומי קריבה והתניא והקריב את אשר לחטאת ראשונה מה ת"ל כו' ומסיק זה בנה אב שכל החטאות קודמות לעולות הבאות עמהן אלמא משמע דאפילו בדיעבד לא קרבה וי"ל דהתם מיירי במצורע ודוקא במצורע הוא דאמר אפילו בדיעבד לא קריבה משום דכתיב ביה הויה (ויקרא יד) זאת תהיה דהוי עיכובא כדמוכח בפ"ק דמנחות (דף ה.) אבל בעלמא אמרינן בדיעבד קרבה שפיר א"נ י"ל דלפי המסקנא דהתם (פסחים נט:) ניחא דקאמר ובדיעבד נמי כשר משום דכתיב והעלה דמשמע שהעלה כבר ומעתה ילפינן בעלמא מיניה מבנין אב דמאחר דגלי לן במצורע דבדיעבד קרבה הוא הדין בעלמא.

חדושי הרמב"ן מסכת קידושין דף יג עמוד ב

ואמר שמואל והוא שהפרישתה מחיים, ואף על פי שהפרישה דוקא כשכבר קרב חטאתה אבל אם לא קרב חטאתה לא יביאו יורשים עולתה שאין קודמת לחטאת לעולם, וחטאת לאחר מיתה אי אפשר, ואף על פי שפקע ממנה חובת חטאת, כיון שעולה זו לא הוקבעה ליקרב בחייה אין מקריבין אותה, וכל שכן לרבי יוחנן דמוקי לה כשלא הפרישתה מחיים שאם לא הקריבה חטאת אין מפרישין לה עולה כלל, ומיהו ר' יוחנן אפי' בשלא הפרישה עולתה וה"ה לשהפרישה מוקי לה, דעד שתקרב חטאתה לא חלה עליה חובת עולה כלל, שהחטאת היא קובעת כדתנן (נגעים פ"ד מ"א) מצורע שהביא קרבנו עני והעשיר או עשיר והעני הכל הולך אחר החטאת, ואפי' למאן דפליג התם, הכא מודה מפני שהחטאת קודמת לעולה, ואיכא דקשיא ליה דקתני סיפא דמתני' הביאה עולתה אין היורשין מביאין חטאתה, משמע הא היא עצמה אם לא מתה תביא חטאתה אף על פי שכבר הביאה עולתה, והא אמרינן בפרק תמיד נשחט (נ"ט א') וכי תימא בשקרבה עולתו ומי קרבה עולה קודם לחטאת והתניא וכו' ואמר רבא שאני עולת מצורע דרחמנא אמר והעלה את העולה שהעלה כבר, טעמא דכתב קרא הא בעלמא אסור, ואפי' בדיעבד לא משכחת לה, ויש שדוחק דלמא שאני מצורע דכתיב זאת תהיה דמשמע עיכובא, לפיכך הוצרך לרבות והעלה את העולה, אבל בעלמא בדיעבד תביא חטאתה אחר עולתה, וקשה דהא אמרינן (בזבחים) [במנחות ה' א'] הביא (אשמו) [חטאתו] ונשחט לא יאחר ממרק בדמו עד שישחט (החטאת) [האשם] אלא תעובר צורתו ותצא לבית השריפה, ואמאי אסור בדיעבד, דאי משום זאת תהיה לאו אשחיטה קאי, ומפרישים דמשום הכי אמרינן שאם הקריבה עולתה תחזור ותביא חטאתה, משום דגמרינן ממצורע דכתיב ביה והעלה את העולה שהעלה כבר, ומיהו גבי אשם לא גמרינן, שדנין חטאת ועולה שבכל מחוסרי כפרה מחטאת ועולה שבמצורע, ואין דנין אשם וחטאת מעולה וחטאת, והכי ודאי משמע התם בפרק תמיד נשחט דבכל מחוסרי כפורים קאמרינן, ועיקר. והראב"ד ז"ל פירש שם במסכת קינין דהאי הביאה לאו דוקא הקריבה, אלא שהפרישה, ורישא מכיון דאפרשת' איקבעה לה, והא דאמרינן גבי מצורע עני שהביא קרבן עשיר וכו' נמי בשעת הפרשה הוקבע, ואף על גב דתנן במסכת כריתות (כ"ז ב') הפריש כשבה ונסתאבה אם רצה יביא בדמיה עוף, דאלמא לא הוקבע בעשירות משעת הפרשה, שאני התם שאינו ראוי להקרבה, אבל אם ראוי להקרבה, שלא אירע לו דבר אחר, משעת הפרשה הוקבע. והא דפסק רב פפא הלכתא מלוה על פה גובה מן היורשין ואינו גובה מן הלקוחות גובה מן היורשין דשעבודא דאורייתא, הוה בה רבנן קשישי ז"ל מהא דאמרינן בשלהי פ' גט פשוט אמר רב פפא הלכתא מלוה על פה גובה מן היורשין כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין, אלמא שעבודא לאו דאורייתא, ופריק בה רבינו הגדול ז"ל דהתם ה"ק משום כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין אוקמוה אדאורייתא שגובה מן היורשין דשעבודא דאורייתא, וזה הפירוק אינו מספיק לפרק קושיתינו כהוגן שאם כן למה הוצרך לומר כן שמשום כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין אוקמוה אדאורייתא, בלא טעם זה נמי אדאורייתא קיימא, שאין חכמים יכולים לעקור דין תורה בחנם, וכאן אין טעם שיהו צריכין לעקור דין תורה בשבילו, וא"ת לדידן נמי למה אמרו ואינו גובה מן הלקוחות דלית לי' קלא, לימא משום דשעבודא לאו דאורייתא, לא קשיא דגבי לקוחות יש לומר שיגבה מהם כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין אף על פי שאינו גובה מדין תורה, כמו שאמרו במלוה בשטר למ"ד התם דבר תורה אינו גובה ואף על פי כן חששו לתקנת לוויין ועקרוה לדין הלקוחות מן התורה מפני תקנתן של לוויין, לפיכך הוצרכו לומר דכיון דלית ליה קלא יש לנו להעמיד לקוחות כדינם שזכתה להם תורה, ולא לתקן עליהם ולהפסידן מפני תקנתן של לוויין, אבל ביורשין ודאי כיון שמן הדין חייבין לפרוע פשיטא דצריכין לפרוע דליכא למיחש בהו לקלא, ולמה הוצרך לומר כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין, אלא ש"מ דשעבודא לאו דאורייתא.

ועוד דרב פפא הוא דאמר (ערכין כ"ב א') פריעת בעל חוב מצוה ויתמי לאו בני מיעבד מצוה נינהו, אלמא שעבוד נכסים אינו מן התורה, ובמסכת כתובות (פ"ו א') נמי אמרו ליה לרב פפא לדידך דאמרת פריעת בע"ח מצוה אמר לא בעינא למעבד מצוה מאי, כלומר לדידך דפליגת גבי יתמי ואמרת פריעת בע"ח ליתיה משום שעבוד נכסים אלא מצוה, ויתמי לא מיחייבי בה, בדידיה נמי כי אמר לא בעינא למיעבד מצוה מאי אית לך למיעבד ליה, אמר לי' כדתניא כגון לולב אינו נוטל סוכה איני עושה מכין אותו עד שתצא נפשו, כלומר וכאן נמי כופין אותו בין בשוטי בין במילי דאחרמתא ושמותי, אלא שאין יורדין מן התורה לנכסיו, ומה שכתוב בתורה תשלומין בנזקין ושומרים לומר שהוא חייב לשלם ובית דין כופין אותו על מצותו, ואפשר שב"ד יורדין לנכסיו מן התורה, וזו היא כפיה שלו במצוה זו, ולא מייתי ההיא דלולב איני נוטל מכין אותו אלא לומר שכופין על מצות עשה, וזהו פירוש אותה שיטה, מכל מקום למדנו לרב פפא דשעבוד נכסים לאו דאורייתא.

ור"ח ז"ל כתב הא דאמר רב פפא מלוה על פה וכו' שעבודא דאורייתא בהא קיימא, משום דעיקר חלוקתן של רב ושמואל ור' יוחנן ור"ל בעולת אשה שמתה שחייבת מן התורה, דהא בהדיא אמר רב פפא בסוף גט פשוט גובה מן היורשין שלא תנעול דלת בפני לוויין, פי' לפירושו בהא וכיוצא בה, כלומר בכל מלוה הכתובה בתורה דכמאן דכתיב בשטרא דמיא, הוי שעבודא דאורייתא, ולא דאיק דא"כ לא הוה לי' למימר הלכתא מלוה על פה דמשמע שהוא כולל כל מלוה על פה, ואפולגתא דרב ור' יוחנן קאי ואינהו בתררוייהו פליגי, ועוד דהא למ"ד שעבודא לאו דאורייתא אפילו במלוה בשטר מן התורה לא גבי, והכי איתא בסוף גט פשוט, ובתשובה לרבינו האי גאון ז"ל התם הכי קאמר אפי' תימא שעבודא לאו דאורייתא דינא הוא דליגבי מיתמי משום נעילת דלת.

ואחרים אמרו דרב פפא לא נתכוין אלא לפסוק הלכה שגובה מן היורשים ואינו גובה מן הלקוחות, ואמר הכא אפי' למאן דאמר גובה מן היורשים משום דשעבודא דאורייתא אעפ"כ אינו גובה מן הלקוחות דתקינן רבנן דאורייתא, והתם נמי אמר אפי' תימא דשעבודא לאו דאורייתא ולפיכך אינו גובה מן הלקוחות, גובה מן היורשים משום תקנה, ולא תקנה בלקוחות משום דלית ליה קלא, א"נ התם סברא דנפשיה, ור"ת ז"ל פי' שאלו מן הסברות המתחלפות בחלוק המסכתות, והם כמו איכא דאמרי, אבל מפני שלא נשנו כאחד לא נאמר בהם איכא דאמרי, והרבה כתב כיוצא בה לפי דעתו.

ומסתברא דהלכתא שעבודא דאורייתא, חדא דר' יוחנן ור"ל הכי סבירא להו, וכל ר"י וריש לקיש בהדי רב ושמואל הלכתא כוותייהו, ועוד דרב הונא בריה דר' יהושע פליג אהיא דאמר רב פפא פריעת בעל חוב מצוה ויתמי לאו בני מיעבד מצוה נינהו, ומשמע משום דס"ל שעבודא דאורייתא, ולא מצוה גרידא היא, וסוגיין בפרק הניזקין (נ' א') בשמעתא דשטר חוב היוצא על היתומים אף על פי שכתוב בו שבח נמי משמע דרבא סבר שעבודא דאורייתא, דקאמר נזיקין דינייהו מן התורה בעידית מיתמי, ובעל חוב דיניה בזיבורית מן התורה מינייהו, ואלו למאן דאמר שעבודא לאו דאורייתא כולהו מיתמי לא גבו כלום מן התורה, והא דאקשינן בפרק הגוזל קמא (ק"ד ב') וכי איכא אחריות נכסים מאי הוי מלוה על פה היא וכו' הכי קאמר תיקשי למ"ד אינו גובה מן היורשין, אבל רש"י ז"ל כתב שם דאע"ג דפסקינן גובה מן היורשין כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין, אבל שאר חוב דלאו מלוה לא, ולא מחוור דמשמע דאפילו להווא לישנא לא פלוג רבנן אלא בכל חוב ואפילו גזילות גובין מן היורשין, ובריש פרק הגוזל זוטא (ק"א ב') תני רב הושעיא אם הניח להם אביהם אחריות נכסים חייבין לשלם, וקיי"ל התם כותיה, ושמעינן מינה שאף גזילה גובה מן היורשין אי משום דלא פלוג רבנן, אי משום דהלכתא שעבודא דאורייתא, וכן עיקר כדעת רבינו הגדול ז"ל.

אלא מדאמר רחמנא אלמנה לכהן גדול אסירא מכלל דלכו"ע שריא, קשיא לן ולימא ליה כי אמר רחמנא אלמנה לכהן גדול אסורה ביבמה דלכולי עלמא שריא, וא"ת בלאו הכי נמי אסירא ליה, דילמא באלמנה מן האירוסין, א"נ לעבור עליה בלאו ועשה, וכך דחאוה בירושלמי, ואיני יודע למה לא אמרו כן כאן בגמרא דילן.

לכ"ע בעשה, פרש"י ז"ל דכתיב ושלחה מביתו ויצאה והלכה והיתה לאיש אחר, בגט ולא במיתה, ולא הבא מכלל עשה עשה, ואינו מחוור לפי שהיו צריכים בגמרא לפרש כן במסקנא ולמימר בהאי עשה מאי דרשינן ביה, אלא שאין זו הדרשה שנויה בשום מקום, ושלחה מצרך צריך, ואחרים פירשו מדכתיב ודבק באשתו ודרשינן בסנהדרין (נ"ח א') ולא באשת חברו, וא"ת והא בבני נח כתיב ומחיים, איכא למימר נאמרה לבני נח ונשנית בסיני, ולזה ולזה נאמרה, וכי כתב רחמנא דאלמנה לכהן גדול בלאו, הא לכ"ע לאו בלאו, אבל בעשה דאית בה קיימא שכן בפסולי המוקדשין, ולדידי משמע דהאי עשה לאו דוקא אלא בא לומר לך שלא מצינו שהתירה תורה אשת איש לאחר מיתה, וכיון שכן אסורה היא, לפי שהיתה בכלל איסור ולא הותרה לגמרי, וצריך היה מנין להתירה לגמרי, וכי תימא היכן מצינו שהקילה תורה באיסור ולא התירה אותו לגמרי, מצינו בפסולי המוקדשין כן, ואף על גב דהתם קראי קא דרשינן דתזבח ולא גיזה בשר ולא חלב, אכן הכי קאמרינן דכיון דכל דאסר רחמנא צריך פסוק אחר להתירו, אף על פי שהתיר מקצת והקל בו, אינו בכלל היתר, מאחר שמצינו שנהגה תורה כמנהג הזה בשום מקום להקל ולא להתיר.

אמר רב אשי חדא דיבם לא איקרי אחר, איכא דקשיא ליה והא אמר רב אשי גופיה (כתובות פ"א א') אהא דתנן לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב ליכי דיבם נמי כאחר דמי, ומפרקינן דה"ק יבם בלחוד לא איקרי אחר דאי מיבם קאמר פרושי הוה מפרש יבם, אבל בכלל אחר הוא, ומקשו עליה מהא דאמרינן פ"ק דסוטה (ה' ב') והלכה והיתה לאיש אחר לאחר ולא ליבם, אלמא יבם לאו בכלל אחר הוא כלל, ולא קשיא דהתם קרא דרשינן, דאחר יתירא הוא למדרש ולא

ליבם, אבל יש בכלל אחר יבם, ונכון הוא זה, ולישנא אחרינא אמרי לה דלשון תורה לחוד ולשון חכמים לחוד, ולא מחוור דאם איתא דבלשון תורה אחר ולא יבם, הוה לן למימר גבי כתובה לא ניתנה כתובה לגבות מחיים דיבם, דאחר ולא יבם, לפי שיד בעל השטר על התחתונה, וכל שכן למדרש בלשון תורה, ואפשר לי לפרש דהא דאמרינן הכא חדא דיבם לא איקרי אחר, במקום זה קאמר, לפי שהתורה באת להפחידו לחזור לו פן ימות במלחמה ואיש אחר יקח את אשתו, ואי יבם קאמר, היא הנותנת לו שלא יחזור, שאם ימות ויבם ייבם את אשתו לא ימחה שמו, והוה ליה למימר פן ימות במלחמה ותו לא, אלא ודאי אין אחר הכתוב כאן יבם.

בית הבחירה למאירי מסכת פסחים דף נט עמוד א

ארבעה הם שנקראים מחוסרי כפרה והם הזב והזבה והיולדת והמצורע שאף על פי שטבלו והעריבו שמשם בטהרה בשביעי שלהם אסורין לאכול בקדשים עד שיביאו כפרתן למחר ואף לאחר הכפרה צריכין טבילה אחרת לאחר הכפרה מדברי סופרים כמו שביארנו באחרון של חגיגה בדין האונן ומחוסר כפורים ואחר כן הוכשרו באכילת קדשים מיד ואין צריכין הערב שמש פעם אחרת וזה שנאמר בסוגיא טובל ואוכל בקדשים לערב לאו דוקא אלא מתוך שתפס במחוסר כפורים שבערב הפסח שטובל ואוכל פסחו לערב שהרי פסח אינו נאכל אלא בלילה הוא תופס אף באחרים לשון לערב ומ"מ אוכל הוא תכף לטבילה הבאה אחר הכפרה וקרבתו אלו לזב ולזבה הם שתי תורים או שני בני יונה אחד לחטאת ואחד לעולה והיולדת אם עשירה היא קרבנה כבש לעולה ובן יונה או תור לחטאת ואם היא עניה קרבנה שתי תורים או שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת ומצורע אם עשיר הוא מביא שני כבשים אחד לאשם ואחד לעולה וכבשה לחטאת ובעניות מביא קן אחד לעולה ואחד לחטאת וכבש לאשם וכלם חטאות שבהם קודמות לעולות אפי' חטאת העוף לעולת בהמה כגון שליוולדת עשירה חטאתה קודמת שכל חטאות קודמות לעולות שעמהם ואף של מצורע בדין זה ואין הלכה כדברי האומר והעלה את העולה שהעלה כבר: